

Rabbi Jay & Ilana
Kelman

Rabbi Dr. Benny Lau

Rabbi Adam Mintz

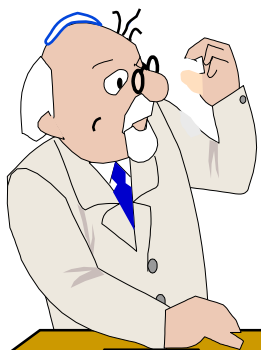
The Narrative of Sefer Tehillim

According to the Contextual Interpretation

Online syllabus of 30 lectures

Lecture #10

- Mizmor 51 – Structure & Messages
- Mizmor 51 versus the story in II Samuel 11-12
- II Samuel (1st Temple) ⇔ Tehillim (2nd Temple)
- Mizmor 51 – Image of King David in Tehillim
(→ *Talmud = Contextual Interpretation of Tehillim*)
- Mizmor 51 – between Asaf I (50) + D2 (52-72)
- 1st + 2nd collections of King David (D1+D2)

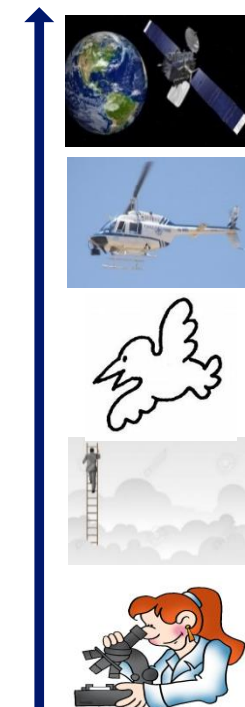
The Book of Psalms
Interpretation &
Teachings

www.tehillim.org.il

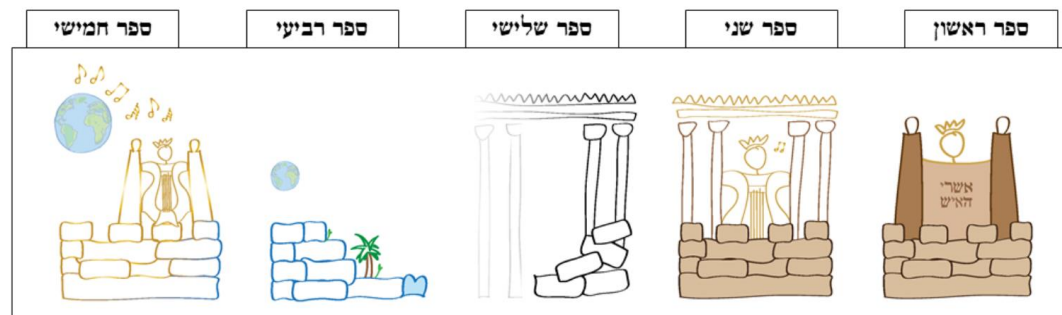
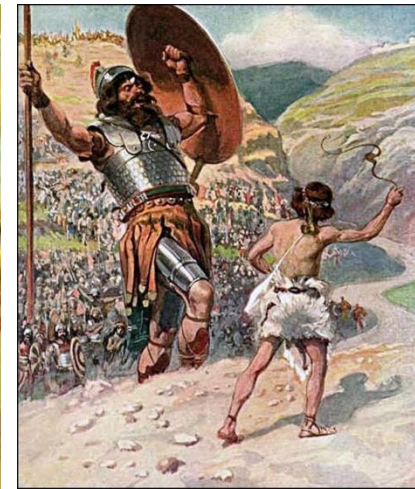
Beni Gesundheit

Beni.gesundheit@tehillim.org.il

Ariye Bar Tov, Susan Suna, Audrey Samuels

Introductory Note: King David as a Role Model

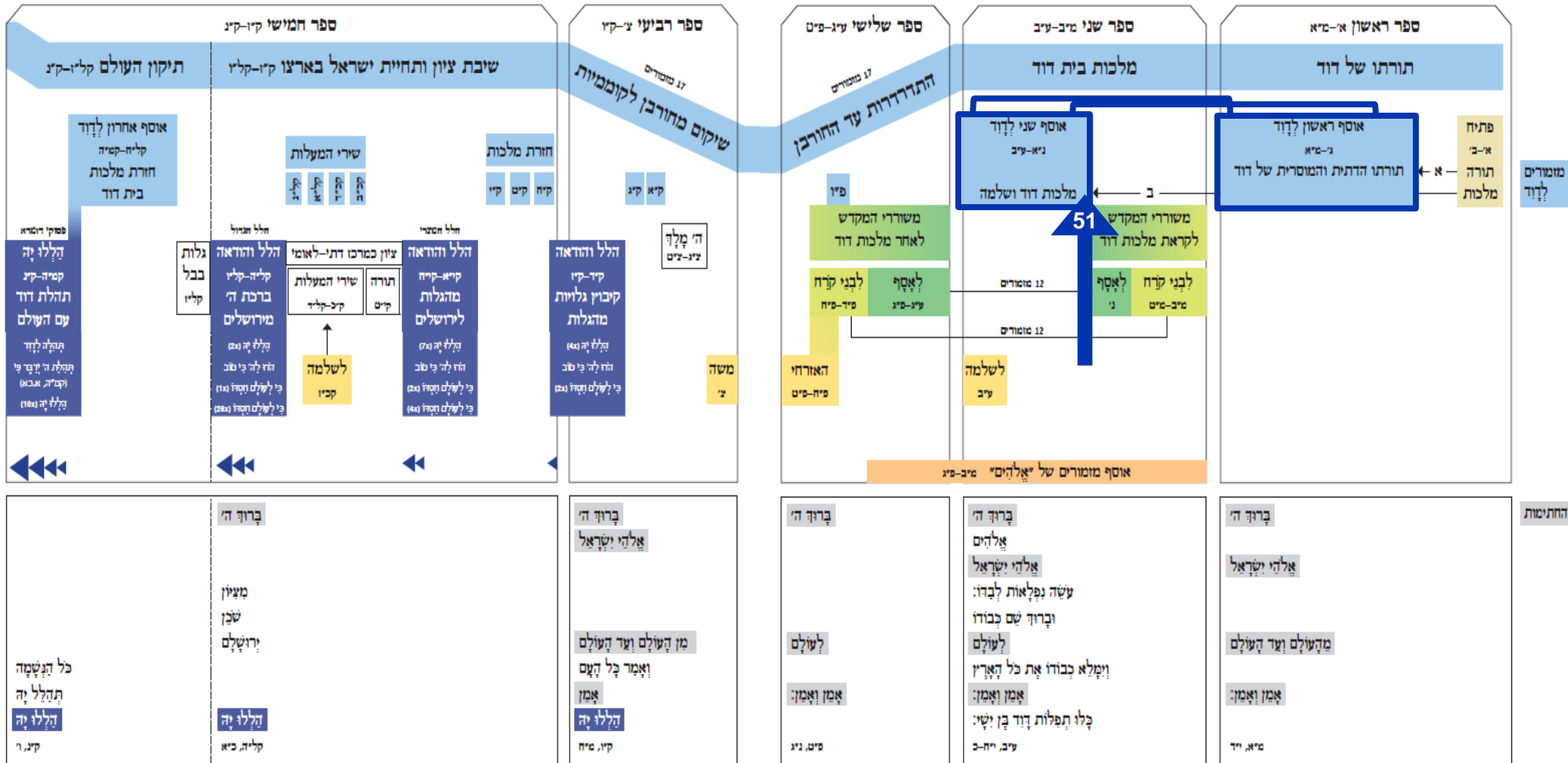

בני גזונדהייט: מזמור נ"א - מחאתו של נתן ותשובתו של דוד על חטא בת שבע, ציפורה, תשל"ו, עמ' 43-52
(נמצא באתר www.tehillim.org.il)

ספר תהלים כספר • תוכן, מבנה ומשמעות

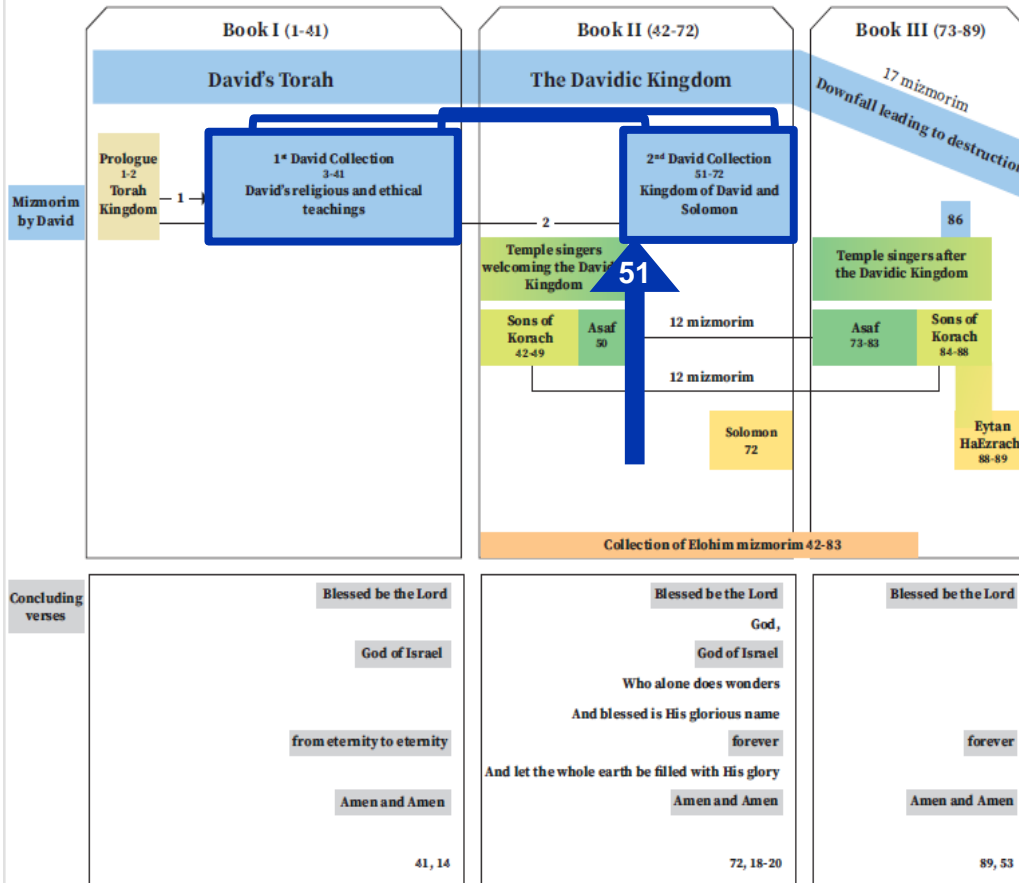
חלק ראשון (א'-פ"ט) – מלכות בית דוד בימי בית ראשון

חלק שני (צ'-ק"ג) – שיבת ציון, חזרת מלכות דוד וגאולת העולם

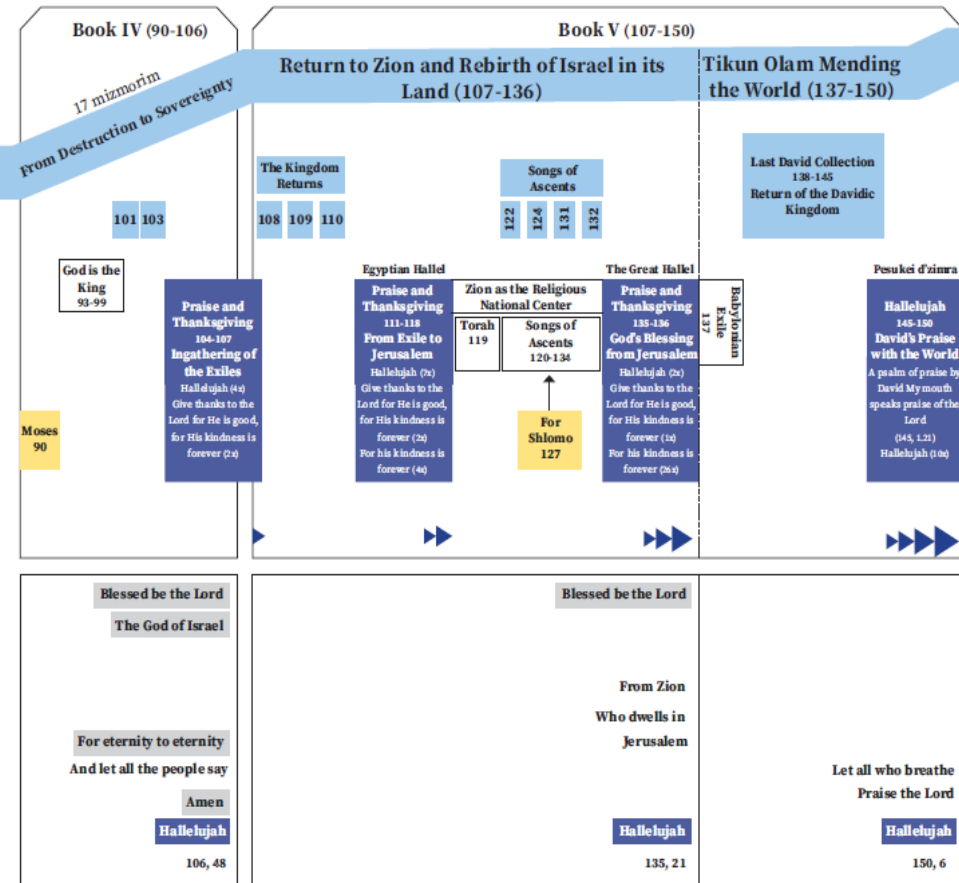

The Book of Tehillim as a Book · Contents, Structure and Meaning

Part I (1-89) – the Davidic Kingdom during the 1st Temple Period

Part II (90-150) Return to Zion, Restoration of the Davidic Kingdom and Redemption of the World

(“Sitz im Leben”)

דוד המלך מוקף במקדש מהלויים אסף ובני קרח

(“Sitz in der Literatur”)

① דוד המלך 24 – שלמה בנו יבנה את הבית

דוד לא יבנה את המקדש כי חטא עם בת שבע ושפך דמים רבים; שלמה בנו יבנה את המקדש אשר הכין לו דוד (שמ"ב ז'; דה"א כ"ב, ה-יט)

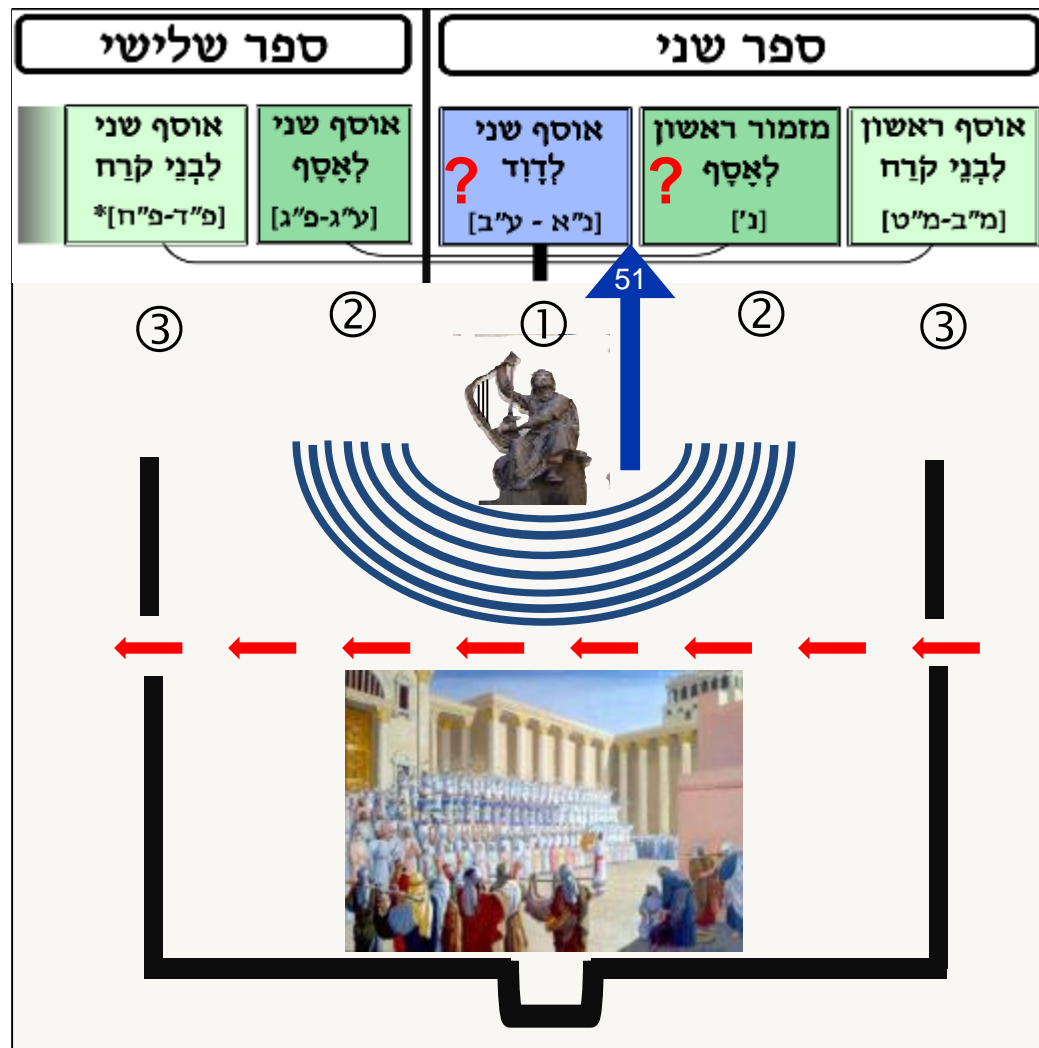
דוד = בעל תשובה Renah

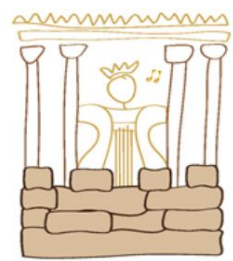
② אסף – 12 משוררי מלמדי שיר לה' במקדש

דברי הימים א כ"ה, ז-ט: ויבדל דוד ושרי הצבא לעבדה לבני אסף ויהי וידותן הנבאים בכנרות בנבלים ובמצלתים... ויהי מספרם עם אחיהם מלמדי שיר לה' כל המבין... כקטן כגדול מבין עם תלמיד: ויצא הגורל הראשון לאסף ליוסף גדליהו השני הוא ואחיו ובניו שנים עשר: משנה ערכין פ"ב מ"ו: "אין פוחתין משנים עשר ליום עומדים על הדוכן"; תלמוד שם י"ג ע"ב על פי 12 בניו של אסף בדה"א כ"ה, ט.

③ לבני קרח 12 – השוערים במקדש

דברי הימים א כ"ו, א.יט: למחלקות לשערים לקרחים משלמיהו בן קרא מן בני אסף... אלה מחלקות השערים לבני הקרחי ולבני מררי:

(“Sitz im Leben”)

① King David (24) Solomon his son build the Temple
David will not build the Temple because of the sin with Bat Sheva and the killing of many people; Solomon his son will build the Temple that David prepared for him (II Samuel 7; I Chronicles 22, 5-19)

David = Penitent Baal Teshuva

② Asaf (12) the singers knowledgeable in the song of God in the Temple

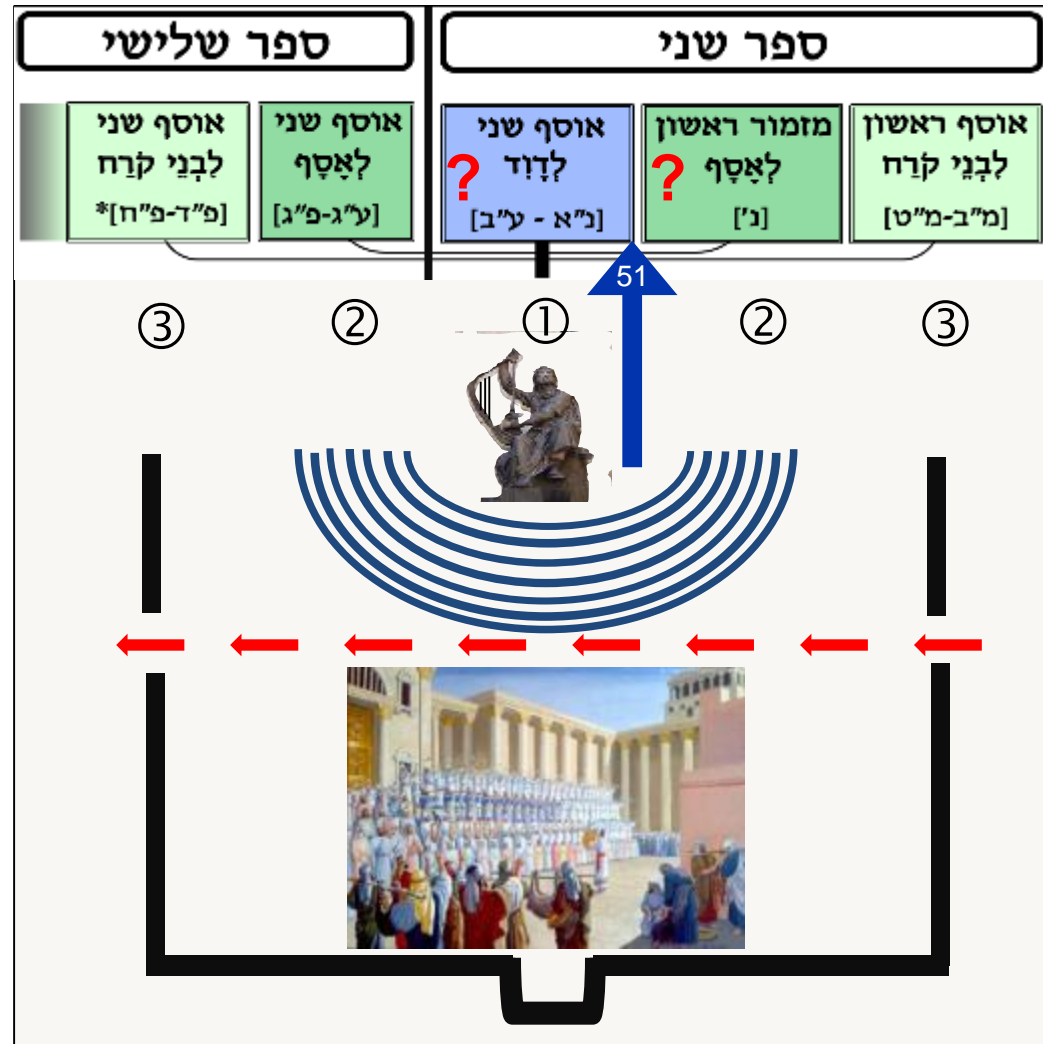
I Chronicles 25, 1.7-9: Then, David and the generals of the army separated for the service of the sons of Asaf, Heiman and Yeduthun, who prophesied with harps, lyres and cymbals...And their number, with their brothers trained in singing unto the Lord, every expert...like the small one so the great one, scholar with pupil. And the first lot of Asaf came out to Joseph, the second to Gedaliah, he and his sons and his brothers 12

③ Bnei Korach (12) the Temple gatekeepers

I Chronicles 26, 1.19: Of the divisions of the gatekeepers of the Korachites, Mehelemiah the son of Kore, of the sons of Asaf...These are the divisions of the gatekeepers of the sons of the Korachites and the sons of the Merari

King David is surrounded in the Temple with the Leviim Asaf and Sons of Korach

(“Sitz in der Literatur”)

Mizmor 51

1 For the conductor, a song of David: 2 When Nathan the prophet came to him after he had been with Bat-Sheva.

3 Be gracious to me, O God, as befits Your kindness; in keeping with Your abundant mercies, erase my transgressions. 4 Wash me thoroughly of my iniquity and purify me of my sin. 5 For I know my transgressions, and my sin is always before me. 6 Against You alone I have sinned, and I have done that which is evil in Your eyes, so You are justified in Your words, and right in Your judgment. 7 Indeed, I was formed with iniquity, and in sin my mother conceived me. 8 Indeed, You desire truth be in the hidden places, and in the concealed place within me You teach me wisdom. 9 Purify me with hyssop, and I will become pure; wash me, and I will become whiter than snow. 10 Make me hear joy and gladness; let the bones that You crushed rejoice. 11 Hide Your face from my sins, and erase all my iniquities.

12 Create for me a pure heart, O God, and renew a steadfast spirit within me. 13 Do not cast me away from before You, and do not take Your holy spirit from me. 14 Restore to me the joy of Your salvation, and let a generous spirit support me. 15 I will teach transgressors Your ways, and sinners will return to You. 16 Save me from bloodshed, O God, the God of my salvation; let my tongue sing praises of Your righteousness. 17 O Lord, open my lips, so that my mouth may declare Your praise. 18 For You do not desire me to offer a sacrifice, You are not pleased by a burnt offering. 19 The sacrifices to God are a broken spirit; O God, You will not reject a broken and crushed heart.

20 Show Your favor to Zion; build the walls of Jerusalem. 21 Then You will desire sacrifices of righteousness, burnt offerings and whole burnt offerings; then they will offer young bulls upon Your altar.

Background to the Mizmor

Forgiveness & purification from the sin

Return to God in purity

Prayer for the building of Jerusalem

פתיח:
חטא דוד
ובת שבע

כפרה
וטהרה
מהחטא
בעבר

טהרה
לבריאה
חדשה
לעתיד

חזון
העתיד

מזמור נ"א

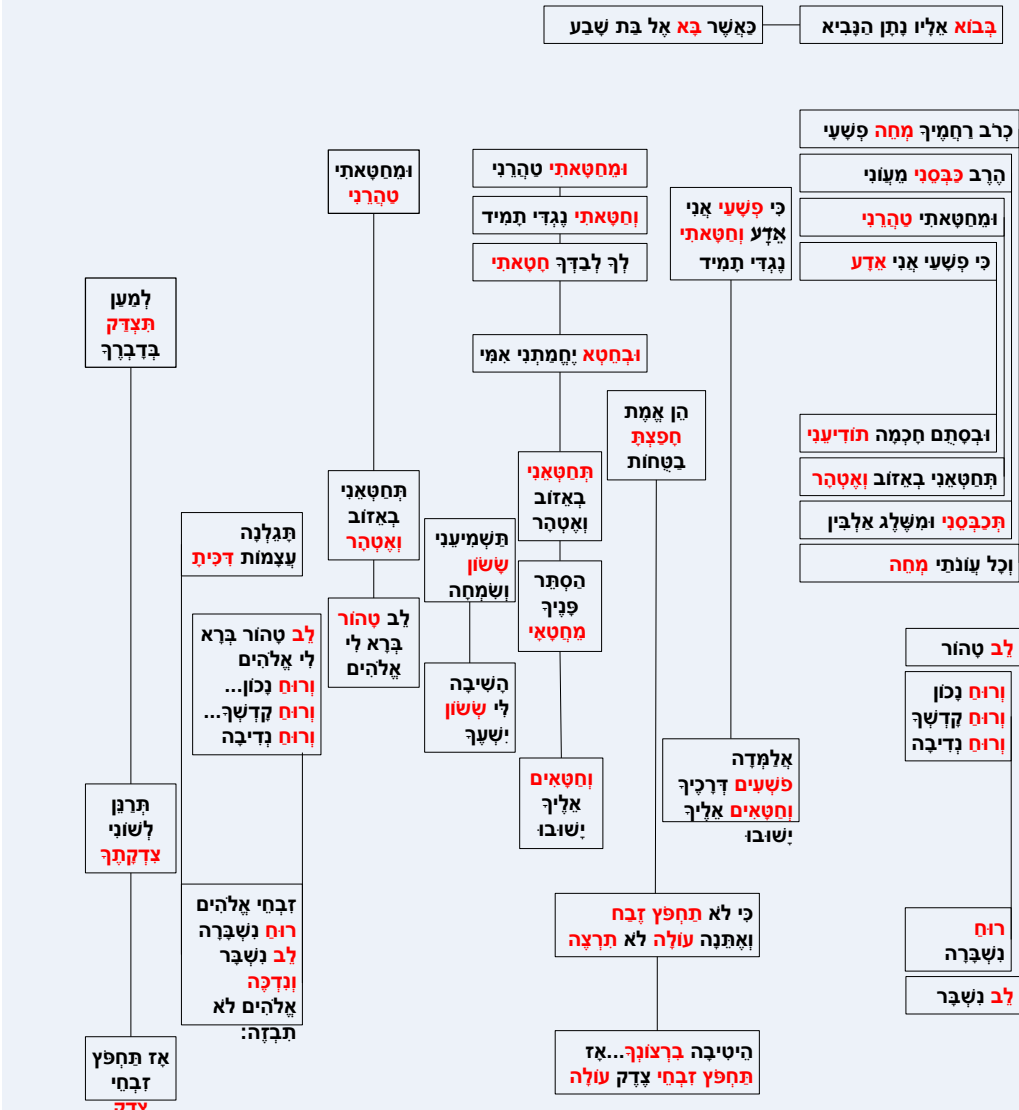
א	למנצח מזמור לדוד:	
ב	בבוא אליו נתן הנביא	כאשר בא אל בת שבע:
ג	חנני אלהים כחסדך	קרב רחמך מחה פשעי:
ד	הרב כבסני מעוני	ומחטאתי טהרני:
ה	כי פשעי אני אדע	וחטאתי נגדי תמיד:
ו	לך לבדך חטאתי	והרע בעיניך עשיתי
ז	למען תצדק בדברך	תזכה בשפטך:
ח	הן בעוון חוללתי	ובחטא יחמתני אמי:
ט	הן אמת חפצת בטחית	ובסתם חכמה תודיעני:
י	תחטאני באזוב ואטהר	תכבסני ומשלג אלבין:
יא	תשמיעני ששון ושמחה	תגלנה עצמות דכיתי:
יב	הסתר פניך מחטאי	וכל עונתי מחה:
יג	לב טהור ברא לי אלהים	ורוח נכון חדש בקרבי:
יד	אל תשליכני מלפניך	ורוח קדשך אל תקח ממני:
טו	השיבה לי ששון ישעך	ורוח נדיבה תסמכני:
טז	אלמדה פשעים דרכיך	וחטאים אליך ישובו:
טז	הצילני מדמים אלהים אלהי תשועתי תרנן לשוני צדקתך:	
יז	אדני שפתי תפתח	ופי יגיד תהלתך:
יח	כי לא תחפץ זבח ואתנה	עולה לא תרצה:
יט	זבחי אלהים רוח נשברה	לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה:
כ	היטיבה ברצונך את ציון	תבנה חומות ירושלם:
כא	אז תחפץ זבחי צדק עולה וכליל אז יעלו על מזבחך פרים:	

תהלים נ"א, כ:
היטיבה ברצונך את ציון
תבנה חומות ירושלם:

מזמור נ"א

א	למנצח מזמור לדוד:	פתח: חטא דוד ובת שבע
ב	בבוא אליו נתן הנביא	כפרה וטהרה מהחטא בעבר
ג	חנני אלהים כחסדך	
ד	הרב כבסני מעוני	
ה	כי פשעי אני אדע	
ו	לך לבדך חטאתי	טהרה לבריהא לעתידי
ז	הן בעוון חוללתי	
ח	הן אמת חפצת בטחות	
ט	תחטאני באזוב ואטהר	
י	תשמיעני ששון ושמחה	חזון העתידי
יא	הסתר פניך מחטאי	
יב	לב טהור ברא לי אלהים	
יג	אל תשליכני מלפניך	
יד	השיבה לי ששון ישעך	חזון העתידי
טו	אלמדה פשעים דרכיך	
טז	הצילני מדמים אלהים אלהי תשועתי תרנן לשוני צדקתך:	
יז	אדני שפתי תפתח	
יח	כי לא תחפץ זבח ואתנה	חזון העתידי
יט	זבחי אלהים רוח נשברה	
כ	היטיבה ברצונך את ציון	
כא	אז תחפץ זבחי צדק עולה וכליל אז יעלו על מזבחך פרים:	

חלוקת המזמור ושירשורים פנימיים

קשרים עם ספרים אחרים

סמיכות המזמור בספר תהלים

נ"א: למען תצדק בדברך תזכה בשפטך	נ"א: כי אלהים שפט הוא סלה: שמעה עמי ואדברה...
נ"א: ה: וחטאתי נגדי תמיד	נ"ח: ועולתיך לנגדי תמיד
נ"א: כא: אז תחפץ זבחי צדק עולה וכליל אז יעלו על מזבחך פרים	נ"ח: לא על זבחיך אוכיחך ועולתיך לנגדי תמיד: לא אקח מביתך פר...
נ"א: טז: יז: תרנן לשוני צדקתך: אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:	נ"ט: פיך שלחת ברעה ולשונך תצמיד מרמה:
נ"א: כא: ... אז תחפץ זבחי צדק	נ"ח: ויגידו שמים צדקך... לא על זבחיך אוכיחך
נ"א: יד: טו: השיבה לי ששון ישעך... אלמדה פשעים דרכיך	נ"כ: זבח תודה יכבדני ושם דרך אראנו בישע אלהים:

II Samuel 12: 1. And the Lord sent **Natan** to **David**. And he came to him and said to him: "There were two men in one city, one rich, and one poor. 2. The rich man had very many flocks and herds. 3. But the poor man had nothing, save one little ewe lamb which he had bought and reared; and it grew up together with him and his sons; of his bread it would eat, and from his cup it would drink, and in his bosom it would lie, and it was to him like a daughter. 4. And there came a wayfarer to the rich man, and he spared to take of his own flock and of his own herd to prepare for the guest that had come to him, and he took the poor man's lamb, and prepared it for the man that had come to him." 5. And David became very angry at the man; and he said to Natan: "As the Lord lives, the man who has done this is liable to death. 6. And the ewe lamb he shall repay fourfold, because he did this thing, and because he had no pity." 7. And Natan said to David, "You are the man. So says the Lord the God of Israel: 'I anointed you as king over Israel, and I delivered you from the hand of Saul. 8. And I gave you the house of your master and your master's wives in your midst, and I gave you the house of Israel and of Judah; and if that were too little, then would I add unto you like them and like them. 9. Why have you despised the word of the Lord, **to do what is evil in My eyes**? You have smitten Uriah the Hittite with the sword and you have taken his wife for yourself as a wife, and you have slain him with the sword of the children of Ammon... 13. And David said to Natan: "**I have sinned against the Lord**." And Natan said to David, "Also the Lord has removed **your sin**; you shall not die. 16. And David besought God on behalf of the child; and David fasted a fast, and he came in and slept lying on the ground... 22. And he said, "While the child was yet alive, I fasted and wept, for I said, 'Who knows? Perhaps the Lord **will be gracious to me**, and the child will live. 23. But now [that] he is dead, why should I fast? Can I bring him back again? I shall go to him, but he will not return to me." 24. And David comforted Bat Sheva his wife, and he came to her, and he lay with her: and she bore a son, and she called his name **Solomon**; and the Lord **loved him**. 25. And He sent by the hand of **Natan** the prophet, and he called his name **Yedidiah** for the Lord's sake.

שמואל ב י"ב: (א) וישלח ה' את **נתן** אל **דוד ויבא** אליו ויאמר לו שני אנשים היו בעיר אחת אחד עשיר ואחד ראש: (ב) לעשיר היה צאן ובקר הרבה מאד: (ג) ולרש אין כל כי אם כבשה אחת קטנה אשר קנה ויחיה ותגדל עמו ועם בניו יחדו מפתו תאכל ומכסו תשתה ובחיקו תשכב ותהי לו כבת: (ד) ויבא הלך לאיש העשיר ויחמל לקחת מצאנו ומבקר לעשות לארס הבא לו ויקח את כבשת האיש הראש ויעשה לאיש הבא אליו: (ה) ויחר אף דוד באיש מאד ויאמר אל נתן חי ה' כי בן מות האיש העשה זאת: (ו) ואת הכבשה ישלם ארבעתים עקב אשר עשה את הדבר הזה ועל אשר לא חמל: (ז) ויאמר נתן אל דוד אתה האיש כה אמר יקוק אלהי ישראל אנכי משחתיך למלך על ישראל ואנכי הצלתיך מיד שאול: (ח) ואתנה לך את בית אדניך ואת נשי אדניך בחיקך ואתנה לך את בית ישראל ויהודה ואם מעט ואספה לך כהנה וכהנה: (ט) מדוע בזית את דבר ה' לעשות הרע בעיני את אוריה החתי הכית בחרב ואת אשתו לקחת לך לאשה ואתו הרגת בחרב בני עמון: ... (יג) ויאמר דוד אל נתן **חטאתי לה'** ס ויאמר נתן אל דוד גם ה' העביר **חטאתך** לא תמות: ... (טז) ויבקש דוד את האלהים בעד הנער ויצם דוד צום ובא ולן ושכב ארצה: ... (כב) ויאמר בעוד הילד חי צמתי ואבכה כי אמרתי מי יודע **ונחני** ה' וחי הילד: (כג) ועתה מת למה זה אני צם האוכל להשיבו עוד אני הלך אליו והוא לא ישוב אלי: (כד) וינחם דוד את בת שבע אשתו ויבא אליה וישכב עמה ותלד בן ויקרא ותקרא את שמו **שלמה** וה' **אהבו**: (כה) וישלח ביד **נתן** הנביא ויקרא את שמו **ידידיה** בעבור ה':

רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ו: גדולה תשובה שמקרבת את האדם לשכינה ... אמש היה זה שנאו לפני המקום משוקץ ומרוחק ותועבה - והיום הוא **אהוב** ונחמד קרוב וידיד ...

Rambam Hilchot Teshuva 7,6: Great, indeed, is repentance for it brings man nigh to the Shekinah... Repentance brings near the far apart. Yesterday this sinner was hateful to the presence of God, scorned, ostracized and abominable, and to-day he is beloved, desirable, companionable and a friend.

בית ראשון

שמואל ב י"א-י"ב

1. סיפור חטא דוד עם בת שבע

- עובדות
- שתיקתו של דוד
- דוד מודה בחטאו ומקבל עליו את העונש
- לידת שלמה = ידידיה

2. מילים מקבילות

שמואל ב י"ב, ט.יג

מדוע בָּזִיתָ אֶת דָּבָר ה' לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינַי...

וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל נָתָן חֲטָאתִי לַה'

2. מילים מקבילות

תלמים נ"א, ו:

לֹד לְבַדֵּךְ חֲטָאתִי

וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי

3. ההקשר וסוף טוב של הסיפור:

- סיפורי דוד המלך
- לידת שלמה (ידידיה)

4. השלכות \ המשך הסיפור:

- דוד לא בונה את המקדש (דה"א כ"ב, ח) "דָּם לְרֹב שִׁפְכָתָהּ וּמִלְחָמוֹת גְּדֹלוֹת עָשִׂיתָ לֹא תִבְנֶה בַּיִת לְשִׁמִּי כִּי דָמִים רַבִּים שִׁפְכָתָה אֶרֶץ לִפְנֵי"

בית שני

תלמים נ"א

1. תשובת דוד ותפילותיו אחרי חטאו עם בת שבע

- עולמו הפנימי: ערכים דתיים, פסיכולוגיים, מוסריים, חברתיים
- וידוי, תשובה, קבלה לעתיד "א-דְּנִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח..."
- תשובתו האישית תביא להחזרה בתשובה
- של פושעים אחרים, לבניין חומות ירושלים ולחידוש העבודה במקדש

2. מילים מקבילות

תלמים נ"א, ו:

לֹד לְבַדֵּךְ חֲטָאתִי

וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי

3. ההקשר וסוף טוב של האוסף השני לדוד (נ"א-ע"ב)

- מסגרת: תשובת דוד על חטא בת שבע "אֶל תִּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ ... " (נ"א, יג) וחתימה "אֶל תִּשְׁלִיכֵנִי לְעֵת זְקָנָה..." (ע"א, ט)
- האוסף חותם בתפילת דוד להצלחת מלכות שלמה בנו (ע"ב)
- המזמור חותם בתפילה לבניין חומות ירושלים והמקדש וחידוש הקרבנות, אשר מתאים לתקופת שיבת ציון (ראב"ע)

4. השלכות \ המשך הסיפור:

- שלמה בונה את המקדש ובימי בי"ש המקדש נבנה מחדש בתקופת עזרה ונחמיה (נ"א, כ-כא לפי ראב"ע)

First Temple

II Samuel 11-12

1. The Story of David's sin with Bat Sheva

- Facts
- David's silence
- David confesses his sin and accepts his punishment
- Birth of Solomon = Yedidiya

2. Parallel words/phrases

II Samuel 12, 9.13: Why have you despised the word of the Lord, **to do what is evil in My eyes?** And David said to Natan: **I have sinned against the Lord**

3. Connection and happy ending of the story

- The stories of King David
- The birth of Solomon (Yedidiya)

4. Consequences/Continuation of the story

- David does not build the Temple (I Chronicles 22,8) You have shed much blood, and you have waged great wars; you shall not build a house in My name because you have shed much blood upon the earth before Me

Second Temple

Mizmor 51

1. David's response & prayers after his sin with Bat Sheva

- His inner world: religious values, psychological, ethical, social,
- Confession, repentance and acceptance for the future "O Lord, open my lips..."
- Personal repentance will cause other sinners to repent, the building of the walls of Jerusalem and to the renewal of the Temple worship

2. Parallel words/phrases

Mizmor 51, 6:

**Against You alone I have sinned,
and I have done that which is evil in Your eyes**

3. Connection & happy ending of 2nd David collection (51-72)

- Envelop: David's repentance for the sin with Bat Sheva "do not cast me away from you...(51,13)" and concluding with "do not cast me away in old age...(71,9)"
- Collection ends with David's prayer for the success of his son Solomon's kingdom (72)
- **The mizmor ends with the prayer for the building of the walls of Jerusalem and Temple and renewal of the sacrifices, appropriate for the period of the Return to Zion (Ibn Ezra)**

4. Consequences/Continuation of the story

- Solomon builds the First Temple and Ezra and Nechemia rebuild the Second Temple (51, 20-21 according to the Ibn Ezra)

מזמור נ"א

א	למנצח מזמור לדוד:	
ב	בבוא אליו נתן הנביא	כאשר בא אל בת שבע:
ג	חנני אלהים כחסף	כרב רחמיו מחה פשעי:
ד	הרב כבסני מעוני	ומחטאתי טהרני:
ה	כי פשעי אני אדע	ומחטאתי נגדי תמיד:
ו	לך לבדך חטאתי	והרע בעיניך עשיתי
	למען תצדק בדברך	תזכה בשפטך:
ז	הן בעוון חוללתי	ובחטא יחמתני אמי:
ח	הן אמת חפצת בטחית	ובסתם חכמה תודיעני:
ט	תחטאני באזוב ואטהר	תכבסני ומשלג אלבין:
י	תשמיעני ששון ושמחה	תגלנה עצמות דכיתי:
יא	הסתר פניך מחטאי	וכל עונתי מחה:

חלוקת המזמור ושירשורים פנימיים

כרב רחמיו מחה פשעי
הרב כבסני מעוני
ומחטאתי טהרני
כי פשעי אני אדע

קשרים עם ספרים אחרים

שמואל ב י"ב, כב: ויאמר בעוד הילד חי צמתי ואבכה כי אמרתי מי יודע וסנני ה' וחי הילד:

שמואל ב י"ב, ט.יג: מדוע בזית את דבר ה' לעשות הרע בעיני... ויאמר דוד אל נתן חטאתי לה'...

ובסתם חכמה תודיעני
תחטאני באזוב ואטהר
תכבסני ומשלג אלבין
וכל עונתי מחה

דוד המלך כדוגמא ודמות לחיקוי של בעל תשובה במקרא ועל פי חז"ל

Midrash Tehillim 51: “Against You alone I have sinned...so You are justified in Your words.” To what can David be compared? To one who was broken and went to the doctor and the doctor was amazed and said: "How badly are you hurt! I feel very sorry for you". He said to him: "You fell bad for me? Not because of you was I broken, but rather for your reward!". This is what David said to the Holy One Blessed Be He: "To You **alone** I sinned“ so that when You will ask sinners why they didn't repent, if You accept me, all the sinners will pay You, and they will all look at me and I am the witness that You accept all those who repent, as the Holy One Blessed Be He says, "Behold, a witness to nations have I appointed him (Isaiah 55,4)" and not just me alone, but all of Israel, as it is written, "You are My witnesses," says the Lord, "and My servant whom I chose (Isaiah 43,10)".

Moed Katan 16: (in parallel with Avoda Zara 5:):

Rav Shmuel son of Nachmani said in the name of Rav Yonatan: "Why is it written the saying of David the son of Yishai, and the saying of the man raised on high“ (II Samuel 23, 1)? These are the words of David the son of Yishai who established the yoke of repentance

Shabbat 56.

Rav Shmuel son of Nachmani said in the name of Rav Yonatan: whoever says that David sinned is not correct, as it written "And David was successful in all his ways; and the Lord was with him" (I Samuel 18, 14), how could it be possible that David sinned and God was with him? Rather, how can I carry out, "Why have you despised the word of the Lord, to do what is evil" (II Samuel 12, 9)? He wanted to do it, but he didn't

מדרש תהלים מזמור נ"א: "לך לבדך חטאתי... למען תצדק בדברך". למה היה דוד דומה? למי שנשבר ובא לו אצל רופא והיה הרופא מתמיה ואומר לו כמה גדולה מכתך - צר לי עליך מאד. אמר לו אותו הנשבר: אתה צר לך עלי - לא בשבילך נשברתי, אלא השכר שלך! כך אמר דוד להקב"ה לבדך חטאתי, כשתהא אומר לפושעים, למה לא עשיתם תשובה, אם תקבלני כל הפושעים משלימין לך, ומסתכלין בי הכל, ואני העד העיד שאתה מקבל את השבים, וכן הקדוש ברוך הוא אומר "הן עד לאומים נתתיו" (ישעיה נ"ה, ד) (*) ולא אני בלבד, אלא כל ישראל, שנאמר "אתם עדי נאם ה' ועבדי אשר בחרתי..." (ישעיהו מ"ג, י).

(*) וראה המשך הפסוק: "הן עד לאומים נתתיו נגיד ומצוה לאמים". הקשר לדוד מפורש בפסוק הקודם שם: "הטו אזנכם ולכו אלי שמעו ותחי נפשכם ואקרתה לכם ברית עולם חסדי דוד הנאמנים:"

מועד קטן ט"ז ע"ב (במקביל בעבודה זרה ה' ע"א):
אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: מאי דכתיב: **"נאם דוד בן ישי ונאם הגבר הקם על" (שמואל ב' כ"ג,**
א)? נאם דוד בן ישי שהקים עולה של תשובה

שבת נ"ו ע"א:

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל האומר דוד חטא - אינו אלא טועה, שנאמר ויהי דוד לכל דרכו משכיל וה' עמו וגו' (שמואל א' י"ח, יד), אפשר חטא בא לידו ושכינה עמו? אלא מה אני מקיים 'מדוע בזית את דבר ה' לעשות הרע' (שמואל ב' י"ב, ט)? שביקש לעשות ולא עשה

היטיבה ברצונך את ציון תבנה חומות ירושלם:

20 Show Your favor to Zion; build the walls of Jerusalem

בימי שלמה ובי"ר

מלכים א ג', א: ויתחתן שלמה את פרעה מלך מצרים ויקח את בת פרעה ויביאה אל עיר דוד עד כלתו לבנות את ביתו ואת בית ה' ואת חומת ירושלם סביב:

מלכים א ט', טו: וזה דבר המס אשר העלה המלך שלמה לבנות את בית ה' ואת ביתו ואת המלוא ואת חומת ירושלם ואת חצר ואת מגדו ואת גזר: מלכים ב י"ד, יג (≈ דברי הימים ב כ"ה, כג): ואת אמציהו מלך יהודה בן יהואש בן אחזיהו תפש יהואש מלך ישראל בבית שמש ויבא ירושלם ויפרץ בחומת ירושלם בשער אפרים עד שער הפנה ארבע מאות אמה:

חורבן בי"ר

מלכים ב כ"ה, י (≈ ירמיה ל"ט, ח): ואת חומת ירושלם סביב נתצו כל חיל כשדים אשר רב טבחים: ירמיהו ל"ט, ח: ואת בית המלך ואת בית העם שרפו הכשדים באש ואת חומות ירושלם נתצו: דברי הימים ב ל"ו, יט: וישרפו את בית האלהים וינתצו את חומת ירושלם וכל ארמנותיה שרפו באש וכל כלי מחמדיה להשחית:

חזון שיבת ציון

ישעיהו ס"ב, ה-ו: כי יבעל בחור בתולה יבעלון בניך ומשוש חתן על כלה ישיש עליך אלהיך: על חומת ירושלם הפקדתי שמרים כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו המזכרים את ה' אל דמי לכם:

תהלים נ"א, כ: היטיבה ברצונך את ציון תבנה חומות ירושלם:

נחמיה א', ג: ויאמרו לי הנשואים אשר נשאו מן השבי שם במדינה ברעה גדלה ובחרפה וחומת ירושלם מפרצת ושעריה נצתו באש:

נחמיה ב', יג: ואצאה בשער הגיא לילה ואל פני עין התנין ואל שער האשפת ואהי שבר בחומת ירושלם אשר הם פרוצים ושעריה אכלו באש...

נחמיה ב', יז: ואומר אלהם אתם ראים הרעה אשר אנחנו בה אשר ירושלם חרבה ושעריה נצתו באש לכו ונבנה את חומת ירושלם ולא נהיה עוד חרפה:

נחמיה ד', א: ויהי כאשר שמע סנבלט וטוביה והערבים והעמנים והאשדודים כי עלתה ארוכה לחומות ירושלם כי החלו הפרצים להסתם ויחר להם מאד:

נחמיה י"ב, כז-כח: ובחנכת חומת ירושלם בקשו את הלויים מכל מקומותם להביאם לירושלם לעשת חנכה ושמחה ובתודות ובשיר מצלתיים נבלים ובכנרות: ויאספו בני המשררים ומן הכהן סביבות ירושלם ומן חצרי נטפתי:

מזמור נ"א

א	למנצח מזמור לדוד:	פתח: חטא דוד ובת שבע
ב	בבוא אליו נתן הנביא	כפרה וטהרה מהחטא בעבר
ג	חנני אלהים כחסףך	
ד	הרב כבסני מעוני	
ה	כי פשעי אני אדע	
ו	לך לבדך חטאתי	
ז	למען תצדק בדברך	טהרה לבריאה לעתיד
ח	הן בעוון חוללתי	
ט	הן אמת חפצת בטחות	
י	תחטאני באזוב ואטהר	
יא	תשמיעני ששון ושמחה	
יב	הסתר פניך מחטאי	חזון העתיד
יג	לב טהור ברא לי אלהים	
יד	אל תשליכני מלפניך	
טו	השיבה לי ששון ישעך	
טז	אלמדה פשעים דרכיך	
טז	הצילני מדמים אלהים אלהי תשועתי תרנן לשוני צדקתך:	
יז	אדני שפתי תפתח	
יח	כי לא תחפץ זבח ואתנה	
יט	זבחי אלהים רוח נשברה	
כ	היטיבה ברצונך את ציון	
כא	אז תחפץ זבחי צדק עולה וכליל אז יעלו על מזבחך פרים:	

קשרים עם ספרים אחרים

שמות ל"ד, ו-ט: ויעבר ה' על פניו ויקרא ה' אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת: נצר חסד לאלפים נשא עון ופשע וחטאה....	במדבר י"ט, יז-יט: ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת ונתן עליו מים חיים אל כלי: ולקח אזוב וטבל במים איש טהור... וחטאו ביום השביעי וכבס בגדיו ורחץ במים וטהר בערב:	תהלים נ"א, ג-ה: חנני אלהים כחסףך קרב רחמיך מחה פשעי: הרב כבסני מעוני ומחטאתי טהרני: כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד:
שמואל ב' י"ב, ט.יג.כב: מדוע בזית את דבר ה' לעשות הרע בעיני את אוריה החתי הכית בחרב... ויאמר דוד אל נתן חטאתי לה'... כי אמרתי מי יודע וחנני ה' וחי הילד...	שמואל ב' ט"ז, ז: וזה אמר שמעי בקולו צא צא איש הדמים ואיש הבליעל דבה"י א' כ"ה, ח: ויהי עלי דבר ה' לאמר דם לרב שפכת ומלחמות גדלות עשית לא תבנה בית לשמי כי דמים רבים שפכת ארצה לפני	תהלים נ"א, ז.ו.ז: חנני אלהים כחסףך... לך לבדך חטאתי והרע בעיניך עשיתי... לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה...
ישעיהו א', יח: לכו נא ונוכחה יאמר ה' אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו	ישעיהו מ"ג, כה: מ"ד, כב: אנכי אנכי הוא מחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכר.... מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאותיך שובה אלי כי גאלתיך....	תהלים נ"א, ט: תחטאני באזוב ואטהר תכבסני ומשלג אלבין
ישעיהו מ"ח, ט-י: השמעתיו חדשות מעתה ונצרות ולא ידעתם: עתה נבראו ולא מאז... ישעיהו ס"ה, יז-יח: כי הנני בורא שמים חדשים וארץ חדשה ולא תזכרנה הראשונות ולא תעלינה על לב: כי אם שישו וגילו עדי עד אשר אני בורא כי הנני בורא את ירושלם גילה ועמה משוש: ירמיהו ל"א, כא: עד מתי תתחמקין הבת השובבה כי ברא ה' חדשה בארץ נקבה תסובב גבר:	ישעיהו נ"ז, טו: ואת דכא ושפל רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים: ישעיהו ס"א, א-ג: יען משח ה' אתי לבשר עגנים שלחני לחבש לנשברי לב לקרא לשבויים דרוור ולאסורים פקח קוח: ישעיהו ס"ה, יד: הנה עבדי ירנו מטוב לב ואתם תצעקו מכאב לב ומשבר רוח תגילילו:	תהלים נ"א, ט: תחטאני באזוב ואטהר תכבסני ומשלג אלבין
יחזקאל ד', ט: וזכרו פליטיכם אותי בגוים אשר נשבו שם אשר נשברתי את לבם... ירמיהו ל"א, ז-ל: ונכרתי את בית ישראל ואת בית יהודה ברית וזון שה... נותני את תורתי בקרבם ועל לבם אכתבנה... ולא ילמדו: עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את ה' כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם נאם יקוק כי אסלח לעוונם ולחטאתם לא אזכר עוד:	יחזקאל ל"ו, י"א, יט: כה-כו: ונתתי להם לב אחד ורוח חדשה אתם בקרבכם והסרתי לב האבן מבשרם ונתתי להם לב בשר... וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם: ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתם בקרבכם והסרתי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר:	תהלים נ"א, ד.יב.טו: הרב כבסני מעוני ומחטאתי טהרני... לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי: אלמדה פשעים דרכיך וחטאים אליך ישובו:
יחזקאל ל"ו, י"א, יט: כה-כו: ונתתי להם לב אחד ורוח חדשה אתם בקרבכם והסרתי לב האבן מבשרם ונתתי להם לב בשר... וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם: ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתם בקרבכם והסרתי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר:	תהלים נ"א, ד.ט.יב: ומחטאתי טהרני... תחטאני באזוב ואטהר... לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי:	תהלים נ"א, ח: הן אמת חפצת בטחות ובסתם חכמה ותדיעני

בית ראשון

שמואל ב י"א-י"ב

שמות ל"ד, ו-ט: ה' ה' אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת: נצר חסד לאֱלֹפִים נשא עון ופָשַׁע וחסָאה

במדבר י"ט, יז-יט: ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת ... ולקח אזוב וטבל במים איש טהור ... וחסאו ביום השביעי וכבסו בגדיהם ורחץ במים וטהרו בערב:

שמואל ב י"ב, ט.יג.כב: מדוע בזית את דבר ה' לעשות הרע בעיני את אוריה החתי הכית בחרב... כי אמרתי מי יודע וחנני ה' וסי' הילד: ... ויאמר דוד אל נתן חטאתי לה'

שמואל ב' ט"ז, ז: וכה אמר שמעי בקולו צא צא איש הדמים... דבה"א כ"ה, ח: ויהי עלי דבר ה' לאמר דם לרב שפכת ומלחמות גדלות עשית לא תבנה בית לשמי כי דמים רבים שפכת ארצה לפני

ישעיהו א', יח: לכו נא ונוקטה יאמר ה' אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו

ישעיהו מ"ג, כה; מ"ד, כב: אנכי אנכי הוא מחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אֶזְכֹּר.... מחיתי כעב פשעיך וקענן חטאותיך שובה אלי כי גאלתיך

ישעיהו נ"ז, טו: ואת דכא ושפל רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים: ישעיהו ס"א, א-ג: יען משח ה' אתי לבשר ענוים שלחני לחבש לנשברי לב לקרא לשבויים דרוּר וְלִאֲסוּרִים פֶּקַח קוֹחַ: ישעיהו ס"ה, יד: הנה עבדי ירנו מטוב לב ואתם תצעקו מכאב לב ומשבר רוח תילילו: יחזקאל ו', ט: וזכרו פליטיכם אותי בגוים אשר נשבו שם אשר נשברתי את לבם...

ישעיהו מ"ח, ו-ז: ... השמעתיו חדשות מעתה ונצרות ולא ידעתם: עתה נבראו ולא מאז... ישעיהו ס"ה, יז-יח: כי הנני בורא שמים חדשים וארץ חדשה... כי אם שישו וגילו עדי עד אשר אני בורא כי הנני בורא את ירושלם גילה ועמה משוש:

ירמיהו ל"א, כא: ... כי ברא ה' חדשה בארץ נקבה תסובב גבר:

ירמיהו ל"א, ל-לג: וכרתי את בית ישראל ואת בית יהודה ברית חדשה... נתתי את תורתי בקרבם ועל לבם אכתבנה... ולא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את ה' כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם נאם ה' כי אסלח לעונם ולחטאתם לא אֶזְכֹּר עוד:

יחזקאל ל"ו, י"א, יט: כה-כו: ונתתי להם לב אחד ורוח חדשה אתם בקרבכם והסרתי לב האבן מבשרם ונתתי להם לב בשר... וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליתם אטהר אתכם: ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתם בקרבכם והסרתי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר:

איוב ל"ח, לו: מי שת פטחות חכמה או מי נתן לשכני בינה:

בית שני

תהלים נ"א

תהלים נ"א, ג-ה: חנני אלהים כחסף קרב רחמיך מחה פשעי: הרב כבסני מעוני ומחטאתי טהרני: כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד:

תהלים נ"א, ט: תחטאתי באזוב ואטהר תכבסני ומשלג אלבין:

תהלים נ"א, ז.י.ג.יז: חנני אלהים כחסף... לך לבדך חטאתי והרע בעיניך עשיתי... לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה...

תהלים נ"א, טז: הצילני מדימים אלהים

תהלים נ"א, ט: תחטאתי באזוב ואטהר תכבסני ומשלג אלבין

תהלים נ"א, ג.ה.יא.טו: קרב רחמיך מחה פשעי... וחטאתי נגדי תמיד... וכל עונתי מחה... וחטאים אליך ישובו

תהלים נ"א, יט: זכחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה: (ראו גם ל"ד, יט; ס"ט, כא; קמ"ז, ג)

תהלים נ"א, יב: לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי: (ראו גם ק"ד, ל)

תהלים נ"א, ד.יב.טו: הרב כבסני מעוני ומחטאתי טהרני... לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי: אלמדה פשעים דרכיך וחטאים אליך ישובו:

תהלים נ"א, ד.ט.יב: ומחטאתי טהרני... תחטאתי באזוב ואטהר... לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי:

תהלים נ"א, ח: הן אמת חפצת בטחות ובסתם חכמה תודיעני

תהלים נ"א, כ: היטיבה ברצונך את ציון תבנה חומות ירושלם:

גלות בבל על ידי הריסת חומות ירושלם

מריבות בין מלכות יהודה וישראל על חומות ירושלם

שלמה כיורשו של דוד המלך בונה את חומות ירושלם

נחמיה רואה את חומות ירושלם, מתעורר לפעול למען בניין ומנהיג את שיבת ציון

ספר שלישי

אוסף שני
לבני קרח
[פ"ד-פ"ח]*

אוסף שני
לאסף
[ע"ג-פ"ג]

ספר שני

אוסף שני
לדוד ?
[נ"א - ע"ב]

מזמור ראשון
לאסף ?
[נ']

אוסף ראשון
לבני קרח
[מ"ב-מ"ט]

נ"א ⇔ נ'

נ"א כפתיח של
האוסף השני לדוד

נ', כג: זבח
תודה יכבדני
ושם דרך
אראנו בישע
אלהים:

שיעור הבא!

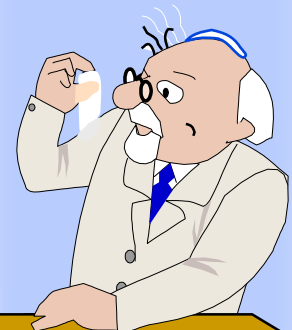
5 mizmorim/week
acc/t plan of 929

Psalms 1-150

5
10
15
20
25
30
35
40
45
50
55
60
65
70
75
80
85
90
95
100
105
110
115
120
125
130
135
140
145
150

# of lecture	Syllabus of 30 lectures (zoom, live, save on www.tehillim.org.il)
1	Contextual Interpretation of Tehilim; Prologue (1-2)
2	<u>The structure of Book I (1-41); Unit I (3-14) and 8 as its center</u>
3	Cycle II (Tehilim 15-24) and 19 as its center
4	Tehilim 18 and Shmuel II 22
5	Cycle III (Tehilim 25-34)
6	Cycle IV (Tehilim 35-41)
7	Tehilim 40 and its intertextuality
8	<u>Structure & Story of Book II-III</u>
9	Tehilim 47 and context in 42-49
10	Tehilim 51
11	Overview David 2 (51-72) Tehillim 50 ⇔ 51
12	Tehilim 72
13	Asaf collection (50, 73-83)
14	2nd Bnei Korach collection (84-88, Tehilim 73)
15	<u>Structure & Story of Book IV</u>
16	Tehilim 90
17	Tehilim 92
18	Tehilim 95-100
19	Tehilim 102
20	Tehilim 105-107 - transition from Book IV-V
21	<u>Structure & Story of Book V</u>
22	Tehilim 107 - structure & context
23	Tehilim 111-112, comparison to Tehilim 1-119
24	Egyptian Hallel (113-118) and the Great Hallel (135-136)
25	Tehilim 119 - structure and context
26	Tehilim 120-134 shirei hamaalot: structure & story
27	Tehilim 137 and the last Psalter of David (138-145)
28	Tehilim 145 and Pesukei deZimra (146-150)
29	Summary - Tehilim as a religious journey
30	

The Book of Psalms
Interpretation &
Teachings

30 lectures

Online

www.tehillim.org.il

Summary

- Mizmor 51 – Structure & Messages
- Mizmor 51 versus the story in II Samuel 11-12
- II Samuel (1st Temple) ⇔ Tehillim (2nd Temple)
- Mizmor 51 – Image of King David in Tehillim
(→ *Talmud* = Contextual Interpretation of Tehillim)
- Mizmor 51 – between Asaf I (50) + D2 (52-72)
- 1st + 2nd collections of King David (D1+D2)

www.tehillim.org.il

Beni.gesundheit@tehillim.org.il

